

Quickscan natuurwaarden

Plangebied Professor Bronkhorstlaan te Berg en Bosch (De Bilt)

April 2010

Rapportnummer: P10-0098

In opdracht van: Adviesburo De Meent B.V.

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Onderzoek	3
2.1	Methode	3
2.2	Ligging en beschrijving plangebied	4
2.3	Bronnenonderzoek	7
2.4	Beschermde soorten	8
3	Effecten	12
3.1	Geplande ingreep	12
3.2	Effecten op beschermde soorten	12
3.3	Effecten op beschermde gebieden	13
3.4	Gedragscode	14
3.5	Mitigerende en compenserende maatregelen	14
4	Conclusie	16
	Literatuurlijst	17
	Bijlage 1 Toelichtende tabel	
	Bijlage 2 Wet en regelgeving	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de toekomst vinden er in het onderzoeksgebied ruimtelijke ingrepen plaats, er zal nieuwbouw worden gerealiseerd. In het kader van de natuurwetgeving is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de huidige natuurwaarden die in het plangebied aanwezig zijn. Hiermee kan worden voorkomen dat in strijd met de geldende natuurwetgeving gehandeld zal worden. In opdracht van Adviesburo De Meent B.V. heeft derhalve in april (wk 13) een onderzoek plaatsgevonden in het plangebied.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet (FFw) van belang, gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Deze rapportage beschrijft de (mogelijke) aanwezigheid van soorten die zijn opgenomen op de lijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en Natura-2000 lijsten. Ook wordt bepaald op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op deze soorten. Op basis daarvan kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de onderzoeksmethode, het plangebied en de aanwezigheid van beschermde soorten. De effecten van de geplande ingreep op beschermde natuurwaarden en mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven in hoofdstuk 3. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Onderzoek

2.1 Methode

Als eerste heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het vóórkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn tevens directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten maar ook het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vervolgens vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Aansluitend op het veldbezoek heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Daarbij is onder andere gebruik gemaakt van het Natuurloket¹ en diverse verspreidingsatlassen van soorten. De aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving en de ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de EHS in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 3 april in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: regenachtig, zwakke wind en circa 10 graden Celsius.

¹ Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar, die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van gespecialiseerde organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna.

2.2 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen ten noorden van Bilthoven in de Ridderoordse Bosschen en maakt onderdeel uit van het zorgcomplex Berg en Bosch, zie figuur 1. Het gebied wordt aan de westzijde begrenst door de verharde weg Professor Bronkhorstlaan, aan de noordzijde door de onverharde Oude Amersfoortse weg. Aan de oostzijde is bos aanwezig en ten zuiden een woonerf.

Figuur 1. Ligging van het onderzoeksgebied (rode stip).

Het plangebied is momenteel in gebruik als woning met omringende tuin. Het erf is van de buurpercelen gescheiden door middel van een hek, toegang is alleen mogelijk aan de westzijde van het perceel. De woning is opgetrokken uit baksteen en heeft een rieten dak. Aan de oostzijde van de woning is een aanbouw aanwezig welke dienst doet als bijkeuken en opbergplaats. Direct rondom het huis bevindt zich een grasveld en is een deel bestraat. Aan de voorzijde van het huis bevindt zich in het grasveld een kleine gemetselde vijver met een grote hoeveelheid waterplanten. Ten oosten van de woning is een voormalig kippenschuurtje aanwezig dat is opgetrokken uit hout. De beplanting in de tuin bestaat uit een menging van in- en uitheemse soorten. Onder andere de boomsoorten Douglas, conifeer, berk, beuk, zomereik, acacia en grove den zijn samen met hier een daar de struikvormers forsithia en rododendron aanwezig aan de randen van het perceel. Lokaal zijn braam, kleine maagdenpalm, adelaarsvaren en brem aanwezig. Al deze soorten zijn aangeplant door de bewoners van het huis, geen

van deze soorten is op eigen kracht in het onderzoeksgebied terechtgekomen. Een en ander is zichtbaar in de foto-impressie.

Foto 1 en 2. Zicht op het noordelijke deel van het perceel vanaf de toegang aan de Prof. Bronkhorstlaan.

Foto 3 en 4. Zicht op het midden deel van het perceel met de woning vanaf de toegang.

Foto 5. Zuidwestelijke grens van het perceel.

Foto 6. Vijver in de tuin nabij het huis.

Foto 7 en 8. Zicht op de tuin met berk, Douglas en rododendron.

Foto 9 en 10. Zicht op het huis vanuit het noorden en zuidwesten.

Foto 11. Zicht op het huis vanuit het oosten.

Foto 12. Voormalige kippenschuurtje.

Figuur 2. Luchtfoto van het onderzoeksgebied.

2.3 Bronnenonderzoek

Gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van LNV blijkt dat het plangebied zich niet in of in de nabijheid van een Natura-2000 gebied, Wetland of Beschermd- of Staatsnatuurmonument bevindt.

Gebieden EHS

Zoals blijkt uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van LNV, maakt het plangebied onderdeel uit van EHS-gebied. Dit blijkt ook uit de kaarten van de provinciale uitwerking van de EHS, zie figuur 3. Het bestaande bouwblok is opgenomen binnen de contouren van de EHS.

Figuur 3. Ligging van het plangebied tenmidde van EHS gebied (groen). Bron provincie Utrecht.

Soorten

Natuurloket

Het Natuurloket verstrekt informatie over het voorkomen van soorten per kilometerhok (kmhok). Binnen het kader van deze quickscan is het niet mogelijk om vast te stellen welke soorten per kmhok zijn weergegeven door het Natuurloket. De weergave van het Natuurloket kan dan ook alleen als indicatie voor de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten worden beschouwd.

Het plangebied bevindt zich in kmhok 142-463. Aangezien het plangebied slechts een gedeelte van dit kmhok beslaat is het niet zeker dat de geregistreerde soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen het plangebied. De beschikbare gegevens zijn

afkomstig uit de onderzoeksperiode 1980 t/m 2008. Binnen deze periode is het bewuste kmhok onderzocht op het voorkomen van soorten. Er is onderscheid gemaakt tussen niet, slecht, matig, redelijk en goed onderzocht. De beschikbare gegevens zijn weergegeven in de tabel in bijlage 1 en worden besproken in paragraaf 2.4.

Naast de bovenstaande bronnen zijn tevens gegevens gebruikt die afkomstig zijn van verschillende verspreidingsatlassen. Onder andere gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen en vissen zijn uit dergelijke atlassen afkomstig.

2.4 Beschermde soorten

Flora

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het betreffende kmhok goed is onderzocht op de groep planten, er wordt melding gemaakt van één soort van FFlijst 1 en van één soort van de Rode Lijst.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat er in het onderzoeksgebied voor de meeste soorten beschermde planten geen geschikte biotopen aanwezig zijn. Met uitzondering van de brede wespenorchis is de kans zeer klein dat beschermde plantensoorten voorkomen in het gebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten waargenomen, de brede wespenorchis kan echter wel voorkomen.

Conclusie: Mogelijk komt de beschermde soort brede wespenorchis (FFlijst 1) voor in het onderzoeksgebied.

Vogels

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kmhok niet is onderzocht op de groep broedvogels en matig op de groep watervogels. Er zijn geen meldingen van beschermde of bijzondere vogelsoorten.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied op verschillende manieren geschikt is voor vogels. Het gehele gebied is geschikt als foerageergebied, met name voor bos- en struweelvogels. Er zijn geen sporen van dagroofvogels of uilen waargenomen, mogelijk maakt het onderzoeksgebied wel deel uit van het foerageergebied van deze soorten.

De beplanting en bebouwing kan voor vogels dienen als broedgelegenheid. Er zijn in de bomen geen (kleine) vogelnesten waargenomen, door de boomhoogte en de dichte begroeiing was het niet mogelijk alle bomen hierop te inspecteren. Naar verwachting zijn er wel vogelnesten aanwezig in de beplanting. Op het naastgelegen perceel staan eveneens bomen, op enkele zijn nestkastjes bevestigd. De bebouwing is in mindere mate voor vogels geschikt, hier zijn geen nesten waargenomen.

Met betrekking tot dagroofvogels en uilen geldt dat hiervan geen vaste verblijfsplaatsen zijn waargenomen. Horsten van deze soorten zijn van dergelijke afmetingen dat deze wel zichtbaar zijn in de bomen. De bebouwing is voor uilen ongeschikt als broedgelegenheid. Tijdens het veldbezoek zijn individuen van mees, vink, merel en gaai waargenomen.

Conclusie: Mogelijk benutten verschillende vogelsoorten (FFlijst vogels) het gebied als foerageergebied en de beplanting en bebouwing als broedgelegenheid.

Zoogdieren

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het kmhok slecht is onderzocht op de groep zoogdieren. Er wordt melding gemaakt van één soort van FFlijst 1, van vijf soorten van FFlijst 2/3, van vijf soorten van de Habitatrichtlijn en van één soort van de Rode Lijst.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied. Tijdens het bezoek zijn sporen van mol en verschillende soorten muizen waargenomen. Behalve voor mol en muis is het gebied geschikt als (onderdeel van het) foerageergebied voor egel, konijn, haas, vos, hermelijn, eekhoorn en wezel. Voor vos geldt dat er geen geschikte verblijfsmogelijkheden in het gebied aanwezig zijn. Door de ligging in een bosrijke omgeving is de kans groot dat het gebied tenminste behoort tot het foerageergebied van eekhoorn. De bomen zijn intensief bekeken op aanwezigheid van eekhoornnesten, deze zijn echter niet waargenomen. Rondom nestlocaties zijn doorgaans veel vraatresten van kegels en dennenappels aanwezig. In het gehele gebied ontbreken dergelijke sporen, de kans is dan ook klein dat eekhoorn de bomen benut als verblijfsplaats. Uit de omgeving zijn waarnemingen van das bekend (eigen waarneming). Het perceel is volledig uitgerasterd, relatief intensief in gebruik en in het terrein zijn geen sporen van das aangetroffen. De kans dat de das het perceel benut is dan ook zeer klein.

Op basis van de verspreidingsgegevens in de Atlas van de Nederlandse vleermuizen gecombineerd met expert judgement blijkt dat de soorten gewone baardvleermuis, watervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis kunnen voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied. Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor bijna alle genoemde vleermuissoorten geschikt is als foerageergebied. In potentie is de bebouwing van de woning voor gebouwbewonende vleermuizen geschikt als verblijfsplaats, er zijn voldoende openingen voor vleermuizen beschikbaar in de vorm van stootvoegen etc. Mogelijk kunnen enkele bomen eveneens dienen als verblijfsplaats mits er holtes, scheuren of loshangende bast aanwezig zijn.

Conclusie: Mogelijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1 & 2) het gebied als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor vleermuizen (FFlijst 3) is het gebied geschikt als foerageergebied. De gebouwen en bomen met holtes kunnen dienen als verblijfsplaats.

Reptielen en amfibieën

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het betreffende kmhok redelijk is onderzocht op de groep reptielen, er wordt melding gemaakt van twee soorten van FFlijst 2/3 en van twee soorten van de Rode Lijst. De groep amfibieën is slecht onderzocht, er wordt melding gemaakt van één soort van FFlijst 2/3, van één soort van de Habitatrichtlijn en van één soort van de Rode Lijst.

Uit de gegevens van het Ravon blijkt dat de soorten Alpenwatersalamander, kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, rugstreepad, heikikker, bruine kikker, poelkikker, bastaardkikker, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied voor het grootste deel voor een beperkt aantal soorten amfibieën geschikt is als landbiotoop.

Van de door Ravon genoemde soorten geldt dat kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker kunnen voorkomen in het onderzoeksgebied. Door de inrichting en het gebruik is het gebied voor de overige soorten ongeschikt. De vijver is in potentie geschikt als voortplantingsbiotoop voor de drie genoemde soorten. Het veldbezoek vond plaats op een tijdstip waarop eiklonpen van bruine- en groene kikkers en snoeren van gewone padden, evenals individuen van deze soorten, makkelijk waar te nemen zijn. Er zijn echter geen van bovenstaande zaken waargenomen.

Met betrekking tot reptielen geldt dat er in het onderzoeksgebied slechts beperkt structuren aanwezig zijn waar de door het Ravon genoemde soorten gebruik van kunnen maken. Voor ringslang is het gebied in het geheel ongeschikt wegens de ligging en het gebruik. Levendbarende hagedis en hazelworm kunnen in het gebied voorkomen, hoewel het slechts marginaal geschikt is. Gezien de beperkte aanwezigheid van door deze soorten gewenste structuren is de kans op daadwerkelijk voorkomen echter zeer klein.

Conclusie: Mogelijk benut een klein aantal soorten amfibieën (FFlijst 1) het gebied als landbiotoop en de vijver als voortplantingsgelegenheid. Voor reptielen (FFlijst 2 & 3) is het gebied slechts marginaal geschikt, de kans op voorkomen is verwaarloosbaar klein.

Vlinders en libellen

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat de groep vlinders goed is onderzocht in het betreffende kmhok. Er wordt melding gemaakt van twee soorten van FFlijst 2/3 en van drie soorten van de Rode Lijst. De groep libellen is goed onderzocht, er wordt melding gemaakt van twee soorten van de Rode Lijst.

Uit de bevindingen van het veldbezoek blijkt dat er in het onderzoeksgebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen. Deze soorten benutten onder andere structuurrijke heiden en krabbescheervegetaties als biotoop, die ontbreken in het onderzoeksgebied. Het is mogelijk dat enkele algemeen voorkomende, niet beschermde soorten vlinders zoals dagpauwoog en citroentje, of libellen als lantaarntje het gebied benutten als onderdeel van hun foerageergebied.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten vlinders en libellen voor in het onderzoeksgebied.

Mieren en kevers

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat de groep ongewervelden slecht is onderzocht, er wordt melding gemaakt van één soort van FFlijst 1. Deze soort zal een van de beschermde mierensoorten zijn: er bestaan geen beschermde keversoorten van FFlijst 1 en de kans dat de wijngaardslak voorkomt in het betreffende kmhok is zeer onwaarschijnlijk.

Uit het veldbezoek blijkt dat het onderzoeksgebied in potentie geschikt is als biotoop voor een aantal beschermde soorten mieren. Er zijn naaldbomen aanwezig waarvan de naalden kunnen dienen als nestmateriaal. Tevens zijn er zonbeschenen plaatsen aan de rand van het grasveld aanwezig welke geschikt zijn als nestlocatie. Tijdens het veldbezoek is gericht gezocht naar de aanwezigheid van mierenhopen, er zijn echter geen waarnemingen van mieren of mierenhopen gedaan.

Met betrekking tot beschermde soorten kevers geldt dat er in het onderzoeksgebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn. Van vliegend hert zijn geen waarnemingen bekend in de provincie (bron Stichting EIS), deze soort komt niet voor in het onderzoeksgebied.

Conclusie: Mogelijk benutten enkele beschermde soorten mieren (FFlijst 1) het gebied als leefgebied. Voor beschermde soorten kevers zijn geen geschikte biotopen aanwezig.

Vissen

Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat de groep vissen niet is onderzocht in het betreffende kmhok. Uit het veldbezoek blijkt dat de vijver in de tuin niet geschikt is voor het voorkomen van beschermde soorten vissen. Er is derhalve niet nader onderzocht welke beschermde soorten vissen voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied.

Conclusie: Er komen geen beschermde soorten vissen voor in het onderzoeksgebied.

3 Effecten

3.1 Geplande ingreep

In de toekomst vindt er in het onderzoeksgebied de nieuwbouw van een complex ten behoeve van de gezondheidszorg plaats. In het midden van het perceel zal de nieuwbouw met aansluitend de parkeervoorziening worden gerealiseerd. Op de schets in figuur 4 is te zien dat aan de randen beplanting aanwezig is. Of dit de bestaande beplanting is die behouden blijft is onbekend. De overige oppervlakte zal worden ingericht als tuin.

Figuur 4. Schets van de toekomstige situatie.

3.2 Effecten op beschermde soorten

Op basis van hetgeen beschreven in hoofdstuk 2 kan worden geconcludeerd dat (delen van) het plangebied mogelijk behoort tot het leefgebied van beschermde planten, vogels, zoogdieren, amfibieën en mieren. In het onderstaande wordt per soortgroep beschreven welke effecten optreden.

Planten

Mogelijk komt de beschermde soort brede wespenorchis voor in het onderzoeksgebied. Bij herinrichting van het gebied kunnen groeiplaatsen van deze soort verloren gaan. Het voortbestaan van de soort is niet in het geding, de effecten zijn verwaarloosbaar.

Vogels

Mogelijk benutten een aantal vogelsoorten (FFlijst 2/3) het gebied als foerageergebied en de beplanting en delen van de bebouwing als broedgelegenheid. In de toekomst vindt een functiewijziging plaats waardoor het gebied voor een aantal vogelsoorten minder geschikt wordt als foerageergebied. In de directe omgeving is echter voldoende gelijksoortig foerageergebied aanwezig, de effecten zijn derhalve te verwaarlozen. Met betrekking tot broedgelegenheden geldt dat deze verloren gaan bij het verwijderen van beplanting en bebouwing. Omdat het onderzoeksgebied deel uit maakt van een uitgestrekt gebied waarin voor vogels voldoende geschikte broedgelegenheden beschikbaar blijven, is het verlies hiervan verwaarloosbaar voor de ervan gebruik makende vogelsoorten.

Zoogdieren

Mogelijk benut een klein aantal grondgebonden zoogdieren (FFlijst 1) het plangebied als leefgebied. Bij herinrichting van het plangebied vindt vernietiging van dit leefgebied plaats.

Met betrekking tot vleermuizen geldt dat er naar verwachting wel effecten optreden ten aanzien van aanwezig foerageergebied, er vindt herinrichting plaats. De omgeving biedt vleermuizen voldoende mogelijkheden tot foerageren en in de toekomst is het onderzoeksgebied eveneens geschikt als foerageergebied, de effecten zijn derhalve te verwaarlozen.

Met betrekking tot mogelijk aanwezige verblijfplaatsen geldt dat het niet duidelijk is of vleermuizen de bebouwing en bomen met holtes daadwerkelijk benutten. Mogelijk worden bij sloop van de bebouwing en holle bomen vleermuisverblijven vernietigd. Nader onderzoek naar de daadwerkelijke aanwezigheid dient vast te stellen of werkelijk effecten optreden.

Amfibieën

Mogelijk wordt het plangebied door een klein aantal soorten amfibieën (FFlijst 1) benut als land- en voortplantingsbiotoop. Bij herinrichting van het plangebied vindt vernietiging van een deel van het landbiotoop en volledige vernietiging van het aanwezige (potentiële) voortplantingsbiotoop plaats.

Mieren

Mogelijk benutten enkele mierensoorten (FFlijst 1) het gebied als leefgebied. Bij herinrichting kunnen mogelijk aanwezige mierenhopen worden vernietigd.

3.3 Effecten op beschermde gebieden

Er treden geen effecten op ten aanzien van Natura 2000-gebieden, Beschermde- of Staatsnatuurmonumenten. Ten aanzien van EHS gebied geldt dat het onderzoeksgebied midden in de EHS is gelegen. Voor het beoordelen van het plan in het kader van het nee tenzij van de EHS is de vigerende bestemming bepalend. Uitbreiding van geringe omvang van het volume/bouwblok is daar slechts in beperkte omvang en onder voorwaarden toegestaan (woningen max. tot 600 m³, bijgebouwen tot 50 m² en bedrijven tot max. 100 m²). Daarnaast is uitbreiding alleen mogelijk op reeds als verstoord aan te merken gronden en direct aansluitend aan bestaande bebouwing.

Omdat voorgenomen ingreep volgens bovengenoemde normen niet is te benoemen als een uitbreiding van 'beperkte omvang' is een volledige beoordeling volgens het nee-tenzij principe noodzakelijk. Dit houdt in dat er geen reële alternatieven beschikbaar mogen zijn en sprake is van groot openbaar belang. Schadelijke effecten aan de EHS (kwalitatief + kwantitatief) dient door mitigerende maatregelen te worden geminimaliseerd. Onomkoombare negatieve effecten dienen te worden gecompenseerd. Op basis van een effectstudie (nee-tenzij onderzoek) kan in overleg met de gemeente en provincie de eventuele noodzaak voor compensatie vastgesteld worden.

3.4 Gedragscode

Voor zover bekend maakt de opdrachtgever geen gebruik van de beschikbare en goedgekeurde gedragscodes, wettelijk gezien zijn dan ook de soorten van FFlijst 2 ontheffingsplichtig.

3.5 Mitigerende en compenserende maatregelen

Om te voorkomen dat het uitvoeren van de werkzaamheden of het aanpassen van de ruimtelijke situatie negatieve effecten heeft op de aanwezige beschermde soorten en daarmee strijdig is met de Flora- en faunawet, verdient het aanbeveling om maatregelen te treffen om mogelijke schade te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken; zogenaamde mitigerende en compenserende maatregelen.

Door een recente wijziging in de wetgeving is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (b.v. vleermuizen) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van belang "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is. Schade aan deze soorten dient voorkomen te worden om strijdig handelen met de wetgeving te voorkomen.

EHS

In overleg met de gemeente en provincie dient bepaald te worden of voorgenomen ingreep (uitbreiding / functiewijziging) mogelijk is binnen de kaders van de EHS en of compenserende maatregelen daadwerkelijk nodig zijn. Mogelijk wordt hiervoor een nadere onderbouwing van actuele natuurwaarden en mogelijk effecten noodzakelijk geacht.

Planten

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de plantensoorten van FFlijst 1. Indien bij de uitvoering groeiplaatsen van brede wespenorchis kunnen worden ontzien heeft dat de voorkeur.

Vogels

Indien broedende vogels (FFlijst 2/3) aanwezig zijn, kunnen verstorende werkzaamheden als verwijdering van de beplanting en bebouwing niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Door de bebouwing en beplanting vóór

het broedseizoen voor vogels te verwijderen wordt voorkomen dat vogels er zullen gaan broeden. Indien zo gehandeld wordt dan treden er geen effecten op ten aanzien van vogels. Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaats vinden buiten het broedseizoen worden geen nadelige effecten verwacht op vogels.

Zoogdieren

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFlijst 1.

Ten aanzien van vleermuizen (FFlijst 3) geldt dat er naar verwachting geen effecten optreden ten aanzien van mogelijk aanwezige foerageergebieden.

Het is niet duidelijk of effecten optreden aan verblijfsplaatsen van vleermuizen, nader onderzoek dient dit uit te wijzen. Onderzoek dient uitgevoerd te worden op verschillende momenten in de periode april-augustus.

Amfibieën

Het is niet noodzakelijk mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de amfibiesoorten van FFlijst 1.

Mieren

Het is niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de mierensoorten van FFlijst 1. Indien bij de uitvoering van de ingrepen mierenhopen kunnen worden ontzien heeft dat de voorkeur.

Zorgplicht

Voor alle aanwezige flora en fauna geldt de zorgplicht ex art. 2 van de FFwet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. Op grond hiervan dient men zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te handelen op een wijze waarop nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan worden gemaakt.

4 Conclusie

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan op de lijsten van de Flora- en faunawet.

Soorten van FFlijst 1

(Mogelijk) voorkomende planten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën en mieren komen voor op FFlijst 1. Voor soorten van FFlijst 1 geldt een vrijstelling: bij het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen is het voor deze soorten niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Soorten van FFlijst 3

Mogelijk voorkomende vogelsoorten staan vermeld op FFlijst 3 en zijn feitelijk ontheffingsplichtig. Indien de werkzaamheden echter worden uitgevoerd op de wijze zoals is beschreven in paragraaf 3.5, zullen geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels en is het niet noodzakelijk een ontheffing aan te vragen.

Mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende vleermuizen staan vermeld op FFlijst 3 en zijn ontheffingsplichtig. Ten aanzien van foerageergebied en verblijfsplaatsen geldt dat hieraan geen negatieve effecten optreden. Ten aanzien van verblijfsplaatsen geldt dat nader onderzoek in de daarvoor beschreven periode (paragraaf 3.5) uitgevoerd dient te worden. Op basis van dit nadere onderzoek kan worden bepaald of effecten optreden en of mitigatie en compensatie aan de orde is.

Beschermde gebieden

In overleg met de gemeente en provincie dient bepaald te worden of, en zo ja onder welke voorwaarden, voorgenomen wijziging van het bestemmingsplan mogelijk is binnen de contouren van de EHS. Onvermeidelijke schadelijke effecten aan de EHS zullen moeten worden gecompenseerd.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- **nader overleg met gemeente + provincie dient uit te wijzen of EHS compensatie aan de orde is,**
- **nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd dient te worden,**
- **de aanbevelingen ten aanzien van vogels in acht genomen dienen te worden,**
- **de werkzaamheden voor de overige soortgroepen geen overtreding van de natuurwetgeving tot gevolg hebben.**

Literatuurlijst

- Creemers R. et al, *De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9*, Ravon, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey, Nederland, Leiden 2009.
- Limpens, H. et al, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie*, KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: *Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten*, 22 februari 2005.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*, Den Haag 26 augustus 2009.

Geraadpleegde internetsites

- www.minlnv.nl
- www.utrecht.nl
- www.natuurloket.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl

Bijlage 1 Toelichtende tabel soorten per kilometerhok

Rapportage voor kilometerhok X:142 / Y:463								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vastplanten	1				1	goed	-	1991-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen					1	slecht	51-100%	1992-2007
Paddestoelen					2	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	1	5		5	1	slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						matig	0%	96/97-06/07
Reptielen		2			2	redelijk	51-100%	1992-2007
Amfibieën		1		1	1	slecht	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders		2			3	goed	0%	1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen					2	goed	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden	1					slecht	26-50%	1993-2007

Bijlage 2 Wet en regelgeving

Flora- en faunawet (Bron: Ministerie van LNV)

De soortbescherming is in Nederland vastgelegd in de Flora- en faunawet (FFwet). Los van de zorgplicht (Art. 2), die inhoudt dat zorgvuldig moet worden omgesprongen met alle dieren en planten, zijn ongeveer 500 soorten specifiek door de FFwet beschermd. Dat is circa anderhalf procent van de soorten die in Nederland voorkomen. Doel van de wet is er zorg voor te dragen dat de gunstige staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt.

In de Flora- en faunawet zijn lijsten samengesteld van soorten die binnen de Nederlandse wet- en regelgeving een beschermde status genieten. Met name de artikelen 2, 8, 9, 10 en 11 van deze wet hebben directe gevolgen voor de wijze waarop en de mate waarin planologische ingrepen, maatregelen en feitelijke werkzaamheden invloed mogen hebben op de beschermde soorten.

Sinds de inwerkingtreding van de AMvB Art. 75 van de FFwet in februari 2005 is het niet meer altijd nodig een ontheffing te hebben voor het uitvoeren van werkzaamheden. Of dat nodig is hangt af van de soorten die het betreft en de mate van bescherming die zij genieten. De zorgplicht uit artikel twee blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Voor de soorten van FFlijst 1 is geen ontheffing nodig. Voor de soorten van FFlijst 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is zijn ook de soorten uit FFlijst 2 ontheffingsplichtig. Voor soorten van FFlijst 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Behalve voor beschermde soorten, geldt deze indeling ook voor hun vaste rust- en verblijfsplaatsen. Door een recente wijziging in de wetgeving (augustus 2009) is het voor soorten van de Habitatrichtlijn (b.v. vleermuizen) en voor vogels niet meer mogelijk een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke inrichting of ontwikkelingen. Daarnaast geldt voor vogels dat een ontheffing in het kader van belang "dwingende reden groot openbaar belang" eveneens niet meer mogelijk is.

Natuurbeschermingswet 1998 (Bron: Ministerie van LNV)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura-2000 gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

Een belangrijk onderdeel van de nieuwe Nb-wet is dat er geen vergunning gegeven mag worden voor handelingen of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de kwaliteit van de habitats van soorten

waarvoor een gebied is aangewezen. Wanneer niet op voorhand uitgesloten kan worden dat er schadelijke effecten kunnen optreden, dan dient de initiatiefnemer een 'passende beoordeling' te maken. Dat betekent een onderzoek naar alle aspecten van het project en welke gevolgen die kunnen hebben voor datgene wat bescherming geniet. Het bevoegd gezag (in de meeste gevallen is dat Gedeputeerde Staten) dient aan de hand van deze beoordeling zekerheid te verkrijgen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Kan die zekerheid niet verkregen worden, dan mag er geen vergunning verleend worden.

Ecologische Hoofdstructuur *(Bron: Ministerie van LNV)*

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

De EHS bestaat uit:

- Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen.
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden).
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen et cetera maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland. Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet.

